

τὸ οὐδὲν νὰ φανερώσῃ εἰς κἀνένα. Μετ' ὀλίγας δ' ἐβδομάδας, ἐδηλοποίησε τὸν περὶ δευτέρου γάμου σκοπὸν αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικούς καὶ πολιτικούς ἄρχοντας, καὶ περιπλέον εἶπεν εἰς αὐτοὺς ὅτι κατὰ τὴν δεῖνα ἡμέραν ὅλαι αἱ ἐπίγαμοι κόραι τῶν κυριωτέρων εὐγενῶν ἐμελλον νὰ προσκληθῶσιν εἰς τὴν αὐλήν, ὥστε θεωρήσας νὰ ἐκλέξῃ μίαν ὡς νύμφην ἢ αὐτοῦ μεγαλειότης.

Τοῦτο δὲ καὶ ἐγένεν ἡμέραν τινὰ τοῦ Σεπτεμβρίου 1670, εἰς τὸ ἐν Μόσχᾳ παλάτιον τὸ λεγόμενον Κρεμλῖνον, ὁπότε ἐξήκοντα εὐγενεῖς κυραὶ ἐπαρουσιάσθησαν μετὰ πλέον ὑπερήφανα ἐνδύματα, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἡ Ναταλία Κυριλλόβνα Ναρισκίνα, μετὰ κομψὸν καὶ σεμνὸν ἱματισμόν. Ἀπάσας μὲν ὑπεδέχθη φιλοφρονέστατα, καὶ πολυτελῶς περιποιήθη ὁ αὐτοκράτωρ· ἀλλὰ νύμφην αὐτοῦ ἀνηγόρευσε τὴν Ναταλίαν.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΚΑΙ.

Ἐν κακοῖσι δὲ
Οὐ βῆδιον βοροῖσιν εὐφημεῖν στόμα.
[Εὐριπίδης.]

ΚΑΙ εἶπον· ὁ τῆς φύσεως μὴ μετεβλήθη νόμος
Εἰς τὸ τρισάθλιον ἐμὲ καὶ δυστυχῆς τῆς πλάσμα;
Ὅποιον ἀπὸ τὴν χαρὰν μ' ἀποχωρίζει χάσμα;
Τῆς λύπης ὁ τρισέρημος μὲ μένει μόνον δρόμος;

Ἡ φύσις ὅλη σκυθρωπὴ παρίσταται ἐμπρὸς μου·
Ὡς κάτοπτρον μ' ἀντανάκλῃ τὴν δυστυχίαν μόνον·
Καὶ μόνον μόνον αἶσθημα αἰσθάνομαι τὸν πόνον,
Ἀφ' ὅτου τιμαλφές μοι δὴν ἐχάθη ἐκ τοῦ κόσμου.

Τῆς λύπης αἱ ὥχραι σκιαὶ μ' ἐθάμβωσαν τὸ πνεῦμα·
Ὁ βλος μου ὡς χειμαρρὸς κατὰ φαράγγων ῥέει,
Κ' ἐκάστ' ἡμέρα σκοτεινὴ διὰ ἐμὲ ἐκπνέει,
Τὸ πᾶν ἀποστεροῦσά με ὡς καταβράχτου ῥεῦμα.

Καὶ ἤδη ἐπὶ τῆς ἀκτῆς ἐρήμου παραλίας,
Τὸν τάφον τοῦ γεννήτορος ἐνατενίζων σύννους,
Καὶ βλέπων μ' ὅμοια ἐνδακρυ τοὺς θόλους τοὺς χρυσίνοισι,
Ζητῶ ματαίως τηλαυγῇ ἀκτῖνα εὐτυχίας!

Καὶ θεωρῶν τοῦ βύακος τὸ χρυσταλλῶδες νάμα,
Τὸ ῥέον ὀφιοειδῶς καὶ χρωμα μεταβάλλον,
Ὡς ὑπὸ πρίσμα μαγικὸν τὸν βίον βλέπω μᾶλλον,
Καὶ τὸ κωμικοτραγικὸν αὐτοῦ καὶ μέγα δράμα.

Καὶ βλέπων γηραιᾶς δρυὸς σκελετωμένης κλῶνας,
Τὴν θύελλαν σαρόνουσαν τὰ φύλλα τῆς κοιλάδος,
Τὸν στάχυν ὀρυμματίζουσαν τῆς λείας πεδιάδος,
Τῆς φύσεως ὀδύρομαι τοὺς πόνους καταμύνας.

Πρὸς τὴν στεναζούσαν ἀκτὴν ἐστράφην τῆς θαλάσσης,
Καὶ εἶδον βράχους φαλακροὺς καὶ πλοῖον μακρὰν εἶδον·
Τὴν πρῶραν τοῦ τὰ κύματα ἀφρίζοντα ἐπηδῶν,
Νὰ τὸ καταβροχθίσωσιν εἰς τὰς ὕγρας ἐκτάσεις.

Πλὴν πῶς τὸ σαλευόμενον ἐπὶ τοῦ πόντου πλοῖον;
Ἄθρόον τὸ ἀνέτρεψε καταπεσὼν βορέας·
Τοῦ ναύτου διεσκέδασε πνοὰς τὰς τελευταίας,
Καὶ τὸν ὀνόματι του ἐσβασεν ἀπὸ τὸ ζῶν βιβλίον.

Ὅτε, ὡς δίσκος πύρινος, τὸ ἄστρον τῆς ἡμέρας
Ἀπεχαιρέτα μὲ ὠχρὰς τὴν ἔρημον ἀκτῖνας,—
Ὡς γεωργὸς τὸν κάματον μέγαν ὑπομείνας
Μὲ βῆμ' ἀργὸν καὶ κατηφῆς προβαίνει τὸ ἐσπέρας,—

Εἰς σκέψεις ἐβυθίζετο τὸ πνεῦμά μου πενθίμως,
Θρηνοῦντος εἰς τὸ τοῦ πατρὸς μεμονωμένον μνημα·
Τὸ κλαῖον μὲ ἐξύπνησε τῆς παραλίας κύμα,
Κ' ἐστράφην εἰς τοῦ οὐρανοῦ τὰς κυανὰς ἐρήμους,

Καὶ ἡ Ἐλπίς εἰς πτέρυγας κατήρχετο ζεφύρου
Βαστάζουσα ἀνθόστεπτον χρυσήλατον φιάλην,
Καὶ πρὸς ἐμὲ ἀνοίγουσα φιλόστοργον ἀγκάλην,
Εἰς τὴν ψυχὴν μου ἔχυσε νασμὸν ἁγίου μύρου.

Τότε ἠκούσθη σήμεντρον μονήρους ἐκκλησίας·
Ἐγγύθεν μου ἐπέρασσε, μὲ βᾶσον καλυμμένος,
Πρεσβύτερος ἀναχωρητῆς· προσβλέψας με ἀσμένως,
Τὴν σύγχυσιν ἐνόησε τῆς μαύρης μου καρδίας.

Μ' ἐλάλησεν, ὦ τέκνον μου, τῶν ψυχικῶν μας πόνων
Μειλῆχιος θεραπευτῆς ἢ πρὸς τὸν Πλάστην πίστις·
Μ' ἐνδόμυχον πεποίθησιν ἠυδόκησεν ὁ Κτίστης
Εἰς ταύτην νὰ προσφεύγωμεν μὲ ἱκεσίας τόνον.

ὦ τέκνον, εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἀπόθης τὰς ἐλπίδας!
Πιστὸς εἰς τὴν ἀγνότητα αὐτῆς ἂν ἀτενίσῃς,
Γαλήνην εἰς τὰ στήθη σου γλυκεῖαν θεὰ χύσης,
Τῆς πενθηρᾶς καρδίας σου ἐκπλύνων τὰς κηλίδας.

Ἀγνὴν, ὡς τὴν περιστερὰν, ψυχὴν ποθεῖ ὁ Πλάστης·
Στιλπνὴν ὡς τ' ἄστρον τῆς αὐγῆς· ἀθῶαν ὡς τὸ δύνον
Καὶ τρέμον φῶς τῆς ἀργυρᾶς παρθένου τῶν μνημείων,
Ἀπλόνουσαν τὰς ἐλαφρὰς καὶ λείας πτέρυγας τῆς.

Ἀνάρχου τέκνα εἴμεθα πατρὸς καὶ ἀθανάτου,
Καὶ πρέπει νὰ διστάζωμεν διὰ τὴν εὐτυχίαν,
Ἐνῷ ἀνίπτει ἡ ψυχὴ πρὸς τὴν ἀθανασίαν,
Τὴν γέφυραν τὴν μυστικὴν περῶσα τοῦ θανάτου;
Χ. Ἀναστασιὰ δ' ἔστι.

ΥΦΟΣ—ΠΕΡΙ ΣΑΦΗΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ.

Ἡ ΛΕΞΙΣ ὕφος, ὡς καὶ ἄλλαι πολλαὶ, ἔχει ἔννοιαν ἀπροσδιόριστον, καὶ ἐὰν θελήσωμεν νὰ δώσωμεν ὀρισμὸν τινὰ αὐτῆς, καλῆτερον ἴσως δὲν εὐρίσκομεν παρὰ τοῦτον, ὅτι εἶναι ὁ ἰδιαιτέρος τρόπος, καθ' ὃν ἕκαστος παριστάνει διὰ τῆς γλώσσης τὰς ἰδέας αὐτοῦ. Γλῶσσα δὲ ἡ λέξις, καὶ ὕφος, διαφέρουσιν ἀλλήλων· διότι αἱ μὲν λέξεις τοῦ συγγραφέως δύνανται νὰ ᾖναι κατάλληλοι καὶ ὀρθαί, τὸ ὕφος ὁμοῦ αὐτοῦ νὰ ἔχῃ μέγαν ἐλλείψεις, νὰ ᾖναι ξηρὸν, ἢ τραχὺ, ἢ χαῖνον, ἢ ἐπιτε-

τηδευμένον· ἔχει δὲ πάντοτε σχέσιν τινὰ μὲ τὸν τρόπον, καὶ ὃν ὁ συγγραφεὺς σκέπτεται, καὶ εἶναι εἰκὼν τῶν ἰδεῶν, καὶ τῆς μορφῆς καὶ τὴν μορφοῦνται ἐν αὐτῷ. Ἐνταῦθεν, ὅταν ἐξετάζωμεν τὴν λεκτικὴν σύνθεσίν τινος, εἶναι πολλάκις δυσκολώτατον νὰ χωρίσωμεν τὸ ὕφος ἀπὸ τῆς διανοίας τοῦ συγγραφέως, καὶ δὲν ἤθελεν εἶσθαι παράδοξον τὰ δύο ταῦτα νὰ συνδέωνται οὕτως, ὥστε τὸ ὕφος νὰ μὴ ᾖ ἄλλο, παρὰ τὸ εἶδος, ἢ ὁ τρόπος αὐτὸς τοῦ διανοεῖσθαι. Ὅθεν διάφοροι λαοὶ τῆς γῆς παρατηρήθησαν, ὅτι μετεχειρίζοντο ἰδιαίτερον ὕφος λόγου, σύμφωνα μὲ τὴν διάφορον αὐτῶν κράσιν καὶ πνεῦμα. Οἱ μὲν Ἀσιανοί, ὄντες μαλθακοὶ καὶ ἀνείμενοι τὰ ἥθη, ἡγάπων καὶ ὕφος ἀνθηρὸν καὶ διαλελυμένον, καὶ ἐνεψύχουν αὐτὸ μὲ τὰ πλέον τολμηρὰ καὶ ὑπερβολικὰ σχήματα· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, λαὸς ἀνδρείος, πεπαιδευμένος, καὶ ὀξύρους, μετεχειρίζοντο ὕφος ἀκριβές, καθαρόν, καὶ κομψόν. Τοιαῦται διαφοραὶ ὕφους παρατηροῦνται γενικῶς καὶ εἰς τὰ σημερινὰ ἔθνη· καὶ ἔταν διακρίνῃσι τοὺς γενικοὺς χαρακτῆρας τοῦ ὕφους, συνειδίζουσι νὰ λέγωσι τὸν μὲν νευρώδη, τὸν δὲ χαῦνον, τὸν δὲ ζωηρόν, τὰ ὅποια φανερά χαρακτηρίζουσι τοὺς τρόπους τοῦ διανοεῖσθαι, καὶ τὸ ἐκφράζεσθαι· τόσον εἶναι δύσκολον νὰ χωρισθῶσι τὰ δύο ταῦτα ἀπ' ἀλλήλων. Περὶ μὲν τῶν γενικῶν χαρακτήρων τοῦ ὕφους θέλομεν ὁμιλήσειν ὑστερον· ἥδη δὲ εἶναι ἀναγκαῖον ν' ἀρχίσωμεν ἀπὸ τῆς ἐξετάσεως τῶν ἀπλουστείων ἀρετῶν ἢ ποιότητων αὐτοῦ, ἐξ ὧν συνίστανται κατὰ μέγα μέρος αἱ μάλλον σύνθετοι.

Ὅλαι αἱ ἀρεταὶ τοῦ καλοῦ ὕφους δύνανται ὑπὸ τὰ δύο ταῦτα νὰ τάττωνται, τὴν σαφήνειαν καὶ τὸν κόσμον· διότι πρὸ ἀπαιτούμενον παρὰ τῆς γλώσσης εἶναι νὰ μεταδίδωμεν εἰς τοὺς ἄλλους τὰς ἰδέας ἡμῶν σαφεῖς, καὶ ἐνταυτῷ οὕτω κεκοσμημένας, ὥστε ἀρέσκουσαι καὶ θέλγουσαι αὐτοὺς, ν' ἀποτελῶσι μάλλον δραστήριον τὴν σκοπούμενην ἐντύπωσιν. Ὅταν φυλάττωμεν τὰ δύο ταῦτα εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ λόγου, ἐκπληροῦμεν τὸν σκοπὸν, δι' ὃν γράφομεν καὶ λαλοῦμεν.

Ἡ σαφήνεια εἶναι ὁμολογουμένως ἡ οὐσιώδης ἀρετὴ τοῦ ὕφους εἰς πᾶν εἶδος τοῦ γράφειν· χωρὶς αὐτῆς τὰ πλέον πολυτελεῖα κοσμήματα τοῦ ὕφους λάμπουσι μόνον ὡς ἐν σκότει, καὶ θάμβουσι τὸν ἀκροατὴν ἀντὶ νὰ ἀρέσκωσι.

Τοῦτο λοιπὸν ἔστω τὸ πρῶτιστον ἔργον ἡμῶν, νὰ ἐκφράζωμεν τὰς ἐννοίας οὕτω καθαρὰς καὶ πλήρεις, ὥστε νὰ καταλαμβάνονται χωρὶς τινος δυσκολίας· “ὁ λόγος πρέπει νὰ ᾖ κατὰληπτός καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀμελῶς ἀκροαζομένους, ὥστε νὰ εἰσέρχεται εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀκούοντος, ὡς τὸ φῶς εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἂν δὲν ἐνατενίζωσιν εἰς αὐτό. Ὅθεν πρέπει νὰ ἐπιμελῶμεθα, ὥστε ὅχι μόνον νὰ ἐννοῇ ἡμᾶς ὁ ἀκούων, ἀλλὰ νὰ ᾖ καὶ ἀδύνατον εἰς αὐτὸν νὰ μὴ ἐννοῇ.” Ἐὰν ἀναγκαζώμεθα ν' ἀκολουθῶμεν τὸν συγγραφέα μὲ κόπον μέγαν, ν' ἀφίνωμεν, καὶ πάλιν νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν τοὺς λόγους αὐτοῦ διὰ νὰ ἐννοήσωμεν, ταχέως

θέλομεν προσοχθῆσιν. Οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀγαπᾷσι τοσοῦτον κόπον· θέλουσιν ἴσως θάυμασιν τὸ βάθος τοῦ συγγραφέως, ἀφοῦ εἰσχωρήσωσιν εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ, σπανίως ὅμως θέλουσιν ἔχειν τὴν κλίσιν νὰ ἐπαναλάβωσιν αὐτὸν ἐκ δευτέρου.

Ἡ σαφήνεια δὲν πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς ἀπλῶς ἀποφαικτικὴ τις ἀρετὴ, ἢ ἐλαττώματος ἀπουσία, ἀλλ' ἔχει καὶ τινὰ ὑψηλοτέραν ἀξίαν, οὕσα βαθμὸς τις πραγματικοῦ κάλλους· διότι ἀρεσκόμεθα φυσικὰ, καὶ θεωροῦμεν ὡς ἀξίον ἐπαίνου τὸν συγγραφέα, ὅστις ἀπαλλάττει ἡμᾶς παντὸς κόπου εἰς τὸ ἐννοεῖν αὐτόν· ὅστις φέρει ἡμᾶς διὰ πάσης τῆς ὑποθέσεως ἄνευ τινὸς περιπλοκῆς ἢ συγχύσεως· καὶ οὕτως τὸ ὕφος ῥεεῖ πάντοτε ὡς ῥεῦμα διαυγές, ἐνθα ἡ ὁρασις ἡμῶν εἰσχωρεῖ μέχρι τοῦ πυθμένος. Ἡ σπουδὴ τῆς σαφηνείας ἀπαιτεῖ προσοχὴν πρῶτον εἰς τὰς λέξεις καὶ φράσεις, καὶ δεῦτερον εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν περιόδων. Ἐνταῦθα θέλομεν ὁμιλήσειν περὶ τοῦ πρώτου.

Εἰς τὰς λέξεις λοιπὸν καὶ φράσεις ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν σαφήνειαν τὰ τρία ταῦτα, καθαρότης, καταλληλία, καὶ ἀκρίβεια.

Καθαρότης καὶ καταλληλία λαμβάνονται συχναὶς ἀδιαφόρως· καὶ τῶντι ἔχουσι μεγάλην συγγένειαν· ὑπάρχει τις ὅμως διαφορά. Καθαρότης μὲν εἶναι νὰ μεταχειριζώμεθα λέξεις καὶ φράσεις ἰδιαζούσας εἰς τὴν γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν λαλοῦμεν, ἀλλ' οὐχὶ ξένας ἢ ἀπρηχαιωμένας, ἢ νέας ἄνευ ἀνάγκης, ἢ τῶν ὁποίων ἡ χρῆσις δὲν ἔχει τὸ προσήκον κύρος· καταλληλία δὲ, τὸ νὰ ἐκλέγωμεν τοιαύτας λέξεις, ὁποίας ἡ καλητέρα καὶ σταθερωτέρα χρῆσις καθεῖρῃσεν εἰς τὰς ἰδέας, τὰς ὁποίας θέλομεν νὰ παραστήσωμεν δι' αὐτῶν, καὶ συμφῶνως μὲ τὴν χρῆσιν ταύτην νὰ ἐφαρμόζωμεν αὐτάς ὀρθῶς καὶ εὐστόχως, φεύγοντες τοὺς χυδαῖσμούς, καὶ τὰς ταπεινάς λέξεις καὶ φράσεις, αἵτινες δὲν ἤθελον παριστάνειν οὕτω καλῶς τὰς μεταδιδομένας ἡμῶν ἰδέας. Ἐνδέχεται νὰ ᾖ τὸ ὕφος τοῦ συγγραφέως καθαρὸν, τούτεστιν, Ἑλληνικὸν καὶ αὐτὸ, καὶ ἐλεύθερον παντὸς εἶδους γραμματικῶν σφαλμάτων, καὶ ὅμως νὰ πάσχη ἔλλειψιν καταλληλίας, διὰ τὴν κακὴν ἐκλογὴν τῶν λέξεων, ἐπειδὴ δὲν ἠρμόζουσιν εἰς τὸ προκείμενον, οὐδὲ παριστάνουσι πλήρῃ τὴν ἐννοίαν αὐτοῦ. Ἐλαβε μὲν πάσας τὰς λέξεις καὶ φράσεις αὐτοῦ ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἀλλ' ἡ ἐκλογὴ δὲν ἐγένετο εὐστόχως. Τὸ ὕφος λοιπὸν δύναται νὰ ᾖ καθαρὸν χωρὶς νὰ ᾖ καὶ κατάλληλον· ὅπου δὲ καὶ τὰ δύο, καθαρότης καὶ καταλληλία συνέλθωσιν, ὅχι μόνον σαφὲς καθιστῶσι τὸ ὕφος, ἀλλὰ καὶ εὐάρεστον. Ἄλλον δὲ ὁδηγὸν πρὸς τὴν καθαρότητα καὶ καταλληλίαν δὲν ἔχομεν, παρὰ τοὺς καλῶς γράφοντας καὶ λαλοῦντας τὴν γλῶσσαν.

Εἶπον ἀνωτέρω, ὅτι αἱ ἀπρηχαιωμέναι ἢ νέαι λέξεις ἀντιβαίνουν εἰς τὴν καθαρότητα τοῦ ὕφους· εὐκόλως ὅμως ἐννοεῖται, ὅτι πρέπει νὰ γίνωνται τούτου ἐξαιρέσεις τινές· διότι ἡ χρῆσις αὐτῶν ἐνίοτε δὲν φαίνεται ἄχαρις. Ἡ ποίησις ἔχει μὲν ἐλευθερίαν μεγαλητέραν

παρά τὸν πεζὸν λόγον εἰς τὸ ὀνοματοποιεῖν, ἢ τοῦλάχιστον εἰς τὸ συνθέτειν νέας λέξεις· πλὴν οὐδ' εἰς αὐτὴν δὲν πρέπει νὰ γίνεται ἀφειδῶς ἡ χρῆσις τῆς ἐλευθερίας ταύτης· εἰς τὸν πεζὸν ὁμῶς λόγον τοιαῦται καινοτομίαι ἤθελον εἶσθαι τολμηρότεραι, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν χειρότερον· διότι ἐκ τούτων κινδυνεύει τὸ ὕφος νὰ φανῇ ἐπιτετηθευμένον καὶ ὑπερῆφανον. Ὅθεν μόλις συγχωρεῖται νὰ τολμῶνται ὑπὸ συγγραφέων, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ φήμη ἔδωκε δικτατορικὴν τινα δύναμιν ἐπὶ τῆς γλώσσης. Πρέπει πάντοτε νὰ φεύγωμεν καὶ τὴν χρῆσιν τῶν ἀλλοτριῶν καὶ ἐπιστημονικῶν λέξεων, ἐὰν ἀνάγκη τις δὲν ἀπαιτῇ αὐτάς.

Ἄς θεωρήσωμεν ἤδη τὴν ἀκριβείαν τοῦ ὕφους, ἥτις, ἐπειδὴ εἶναι τὸ ἀξιολογώτερον μέρος τῆς σαφηνείας, ἀπαιτεῖ δικαίως καὶ ἐρμηνείαν πληρεστέραν, καὶ τοσοῦτον μᾶλλον, ὅσον ἡ ἔννοια αὐτῆς δὲν εἶναι ἴσως εὐκρινὴς εἰς πάντας.

Ἡ καθ' αὐτὸ λοιπὸν ἔννοια τῆς ἀκριβείας εἶναι νὰ ἀποτέμνωμεν πᾶν τὸ περιττὸν, ὥστε ὁ λόγος νὰ μὴν ἔχῃ οὐδὲν οὔτε πλεόπετον, οὔτε ὀλιγώτερον τοῦ ἀναγκαίου εἰς παράστασιν τῆς ἰδέας ἡμῶν. Παρατηρητέον δὲ, ὅτι πολλάκις εἶναι δύσκολον νὰ χωρίσωμεν τὰς ἀρετὰς τοῦ ὕφους ἀπὸ τῶν τῆς διανοίας· καὶ τοῦτο συμβαίνει ἐνταῦθα· διότι, διὰ νὰ γράφῃ τις μετὰ ἀκριβείας, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀρετὴ καθ' αὐτὸ τοῦ ὕφους, πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ εἰς τὸν τρόπον τοῦ διανοεῖσθαι μεγάλην ἀκριβείαν.

Αἱ λέξεις λοιπὸν τριχῶς ἐνδέχεται νὰ ἀμαρτάνωσιν· ἡ δὲν ἐκφράζουσι τὴν ἰδέαν τοῦ συγγραφέως, ἡ ἐκφράζουσι μὲν αὐτήν, ἀλλ' οὐχὶ πλήρη καὶ τελείαν, ἡ, τελευταῖον, ἔχουσι καὶ τι πλεονάζον. Εἰς πάντα ταῦτα τὰ ἀμαρτήματα ἀντίκειται ἡ ἀκριβεία, μάλιστα δὲ εἰς τὸ τελευταῖον. Ἐὰν ὁ συγγραφεὺς φυλάττῃ καταληλίαν, ἐννοεῖται ὅτι εἶναι ἐλεύθερος τῶν δύο πρώτων ἀμαρτημάτων· ὅτι αἱ λέξεις, τὰς ὁποίας μεταχειρίζεται, ἐκφράζουσι πλήρη τὴν ἰδέαν αὐτοῦ· ἀλλὰ τὸ ἀκριβές εἶναι νὰ ἐκφράζωσι ταύτην μόνην, καὶ οὐδὲν τι πλεόν. Εἰς τὰς λέξεις τοῦ συγγράφοντος μετὰ ἀκριβείας δὲν παρεισάγεται οὐδεμία ξένη ἰδέα, οὐδεμία περιττὴ καὶ παράκαιρος, ἥτις, ἀναμειγνυμένη μετὰ τὸ καθ' αὐτὸ προκειμένον, συγχέει καὶ ἐπισκοτίζει τὴν κατάληψιν αὐτοῦ. Διὸ ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ αὐτὸς καθαρωτάτην γνῶσιν τοῦ πράγματος, τὸ ὁποῖον θέλει νὰ παραστήσῃ εἰς ἡμᾶς· νὰ κρατῇ αὐτὸ σταθερῶς πρὸ ὀφθαλμῶν, καὶ ποτὲ νὰ μὴ παρεκτρέπεται. Ὅλιγοι ὁμῶς συγγραφεῖς φθάνουσιν εἰς ταύτην τὴν τελειότητα.

Ἡ χρεῖα τῆς ἀκριβείας συμπεραίνεται ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ βλέπῃ διὰ μιᾶς πολλὰ πράγματα καθαρῶς καὶ διακεκριμένως. Ἐὰν βιασθῇ νὰ δώσῃ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἰς δύο ἢ τρία ἐνταυτῶ, ἔχοντα μάλιστα ὁμοιότητά τινα πρὸς ἄλληλα, ἡ συνάφειαν, ἐμπεριπλέκεται καὶ συγχέεται, μὴ δυνάμενον εὐθὺς νὰ διακρίνῃ ἐναργῶς κατὰ τί ὁμοιάζουσι, καὶ κατὰ τί διαφέρουσιν.

Ἐὰν, φέρ' εἰπεῖν, παρουσιάσωσιν εἰς ἐμὲ ἵππον ἐπισεσασμένον, τοῦ ὁποίου εἶναι χρεῖα νὰ συλλάβω διακεκριμένην ἰδέαν, θέλω ζητήσῃ νὰ ἐκβάλωσι τὸ ἐπίσασμα, καὶ νὰ στήσωσιν αὐτὸν μόνον ἐνώπιόν μου, διὰ νὰ μὴ περισπασθῇ ἡ προσοχή μου ὑπὸ οὐδενὸς ἄλλου ἀντικειμένου. Οὕτω καὶ περὶ τῶν λέξεων· ἐὰν, θέλων νὰ φανερώσῃς εἰς ἐμὲ τὴν ἔννοιάν σου, λέγῃς πλείοτερα τοῦ δέοντος, καὶ προσθέτῃς ξένας περιστάσεις, καὶ ποικίλλων ἄνευ ἀνάγκης τὸν λόγον, με ἀποπλανᾷς τοῦ προκειμένου, καὶ με κάμνης ποτὲ μὲν νὰ βλέπω αὐτὸ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος, ποτὲ δὲ ἄλλο τι συνδεδεμένον με ἐκεῖνο, με βιάζεις οὕτω νὰ βλέπω ὁμοῦ διάφορα ἀντικείμενα, καὶ νὰ χάνω τὸ κύριον· ἐπιφορτίζεις με τοσαῦτα ἐπιβλήματα καὶ χρώματα τὸ παριστανόμενον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ ἐκθέτεις ἐνώπιόν μου τοσαῦτα ἄλλα πράγματα κατὰ τι μὲν ὁμοία, κατὰ τι δὲ διαφέροντα, ὥστε συγχέομαι καὶ δὲν βλέπω οὐδὲν ἐκ τούτων μετ' εὐκρινείας.

Ἐκ τῆς περιττῆς χρήσεως τῶν λέξεων γεννᾶται τὸ ἀνειμένον ὕφος, ἀντίθετον τοῦ ἀκριβοῦς. Οἱ ἀδύνατοι συγγραφεῖς μεταχειρίζονται πληθὺν λέξεων, διὰ νὰ φανώσιν, ὡς νομίζουσι, σαφέστεροι· πλὴν οὕτω δὲν κάμνουσιν ἄλλο, παρὰ νὰ συγχέωσι τοὺς ἀναγινώσκοντας. Συναισθάνονται, ὅτι στεροῦνται ἀκριβοῦς ἐκφράσεως, διὰ νὰ εἰσάξωσι τὴν ἔννοιαν αὐτῶν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀναγινώσκοντος· καὶ ἐπειδὴ αὐτοὶ τῶντι δὲν συνέλαβον ταύτην ἀκριβέστατα, μεταχειρίζονται, ὅπως δύνανται, λέξεις διαφόρους, διὰ νὰ ἀναπληρώσωσι, καθὼς στοχάζονται, τὴν ἑλλειψιν, καὶ νὰ σὲ φέρωσιν μικρὸν τι πλησιέστερα εἰς τὴν ἰδέαν αὐτῶν. Πάντοτε περιστρέφονται, ποτὲ ὁμῶς δὲν ἐπιτυγχάνουσι. Παριστάνουσιν εἰκόνα διπλὴν· τοιαύτη ὁμῶς εἰκὼν δὲν δύναται νὰ ᾔναι εὐκρινής. Ὅταν, φέρ' εἰπεῖν, ὁ συγγραφεὺς ὁμιλῇ περὶ τῆς ἐν τῷ μάχεσθαι ἀνδρίας τοῦ ἥρωος αὐτοῦ, ἡ παράστασις εἶναι ἀκριβῆς, καὶ λαμβάνω πλήρη ἔννοιαν τῶν λεγομένων· ἀλλ' ἐὰν, ἀγαπῶν νὰ πολυπλασιάξῃ τὰς λέξεις, συνάψῃ εἰς τὴν αὐτὴν περίστασιν τὴν ἀνδρίαν μετὰ τὴν καρτερίαν, ὁ νοῦς μου τότε ἀρχίζει νὰ ἀστατῇ. Θέλω νὰ παραστήσῃ εἰς ἐμὲ ἐντονώτερα τὴν αὐτὴν ἀρετὴν, λέγει δύο πράγματα ἀνθ' ἑνός, ἀνδρίαν, ἥτις ἀντέχει εἰς τοὺς κινδύνους, καὶ καρτερίαν, ἥτις ὑπομένει τοὺς κόπους· ἡ περίστασις τῆς ἐνεργείας ἑκατέρας τούτων εἶναι διάφορος. Παριστανόμενων δὲ ἀμφοτέρων ὁμοῦ, ἐνῷ ἦτο χρεῖα μιᾶς μόνης, συγχέεται ὁ νοῦς, καὶ δὲν συλλαμβάνει ἀκριβῆ ἔννοιαν τοῦ προκειμένου.

Ἐκ τῶν εἰρημένων λοιπὸν φαίνεται, ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἐνδέχεται κατὰ μὲν τὰ ἄλλα νὰ ᾔναι σαφής, ἑλλιπής δὲ κατὰ τὴν ἀκριβείαν. Ἐὰν μεταχειρίζεται καταληλούς λέξεις καὶ τάξιν, ἐὰν παριστάνῃ οὕτω καθαρῶς τὰς ἰδέας αὐτοῦ, ὡς αὐτὸς συλλαμβάνει αὐτάς, μέχρι τούτου εἶναι σαφής. Ἐὰν ὁμῶς αἱ ἰδέαι δὲν ᾔναι πολλὰ καθαρὰ εἰς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, ἀλλὰ συγκεχυμέναι καὶ γενικαί, τότε δὲν δύναται νὰ ἐκφράξῃ αὐτάς μετ' ἀκρι-

βείας. Πρέπει όμως νὰ σημειώσωμεν, ὅτι ὑπάρχουσι καὶ πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἀπαιτοῦσιν ἐξίσου τὴν ἀκρίβειαν, ἀλλ' ἄρκει νὰ ἔχωμεν γενικὴν τινα ἔννοιαν αὐτῶν. Ἡ ὑπόθεσις πρὸς τούτοις ἐνδέχεται νὰ ᾖναι γνωστὴ καὶ συνήθης, ὥστε νὰ μὴ κινδυνεύωμεν νὰ ἐννοήσωμεν ἡμαρτημένως τὸν συγγραφέα, ἂν καὶ πᾶσα λέξις αὐτοῦ δὲν ἔχῃ τοσαύτην ἀκρίβειαν.—ΒΛΑΙΡΟΣ.

ΝΙΦΕΤΟΙ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΝΔΕΩΝ.

ΕΠΙ τῶν Ἀνδῶν ὑπάρχουσι κατεσκευασμένοι πολὺ καὶ πλίνθιναι καλύβαι, ὡς καταφύγια τῶν ὁδοιπόρων ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ γινομένου τρομεροῦς νιφετοῦς.

Αἱ μετὰ χιόνος ἀνεμοζάλαι αὗται, —λέγει Ἀγγλος περιηγητής, —εἶναι τόσον σφοδραὶ, ὥστε οὐδὲν ἐμφύχον ἀπ' αὐτὰς διασώζεται· χωρὶς τινος προηγουμένης εἰδήσεως, πάντῃ αἰφνιδίως, βλέπεται ἡ χιών κατερχομένη ἀπὸ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων ἐν θυέλλῃ ἀνέμου· ἑκατοντάδες ἀνθρώπων ἀπωλέσθησαν εἰς τὰς θυέλλας ταύτας· διάφοροι εἶχον λιμοκτονήσῃν εἰς τὴν καλύβην, ἐν ᾗ ἐστάθημεν πρὸς ἀνάπαυσιν· καὶ πρὸ δύο μόνον ἐτῶν, ὁ χειμὼν αἰφνης ἐμβάς, καὶ οἱ νιφετοὶ ἀρχίσαντες, κατεδίωξαν εἰς τὴν καλύβην ταύτην δέκα ἀθλοῦς ὁδοιπόρους. Ἀφοῦ δὲ κατέπαυσεν ἡ σφοδρότης τῶν πρώτων νιφετῶν, ἐλθὼν ὁ ταχυδρόμος, εὐρήκεν ἐξ ἀπὸ τοῦς δέκα κειμένους νεκροὺς εἰς τὴν καλύβην, καὶ τοὺς λοιποὺς τέσσαρας μόλις πνέοντας. Εἶχον καταφάγειν τὰς ἡμιόνους καὶ τὸν κύνα των· ἦσαν δὲ τῶρα ἐμπροσθεν ἡμῶν τὰ ὅσα τῶν ζώων τούτων.

Αἱ καλύβαι αὗται ὠκοδομήθησαν ὅλαι κατὰ τὸ αὐτὸ σχέδιον, καὶ μὲ τρόπον καταλληλότερον εἰς τὸ σκοπούμενον. Εἶναι ἀπὸ πλίνθιν καὶ λάσπην, στερεόκτιστοι, δέκα ἡ δώδεκα πόδας ὕψηλαί, μὲ πλινθίνην κλίμακα ἐξωθεν. Τὸ δωματίον, ἐπὶ τῆς κορυφῆς οὗ τοῦ θεμελίου τούτου, ὥστε νὰ ὑψῶται ὑπεράνω τῆς χιόνος, εἶναι περίπου δώδεκα τετραγωνικῶν ποδῶν· οἱ τοῖχοι εἶναι παχύτατοι, μὲ δύο ἢ τρία θυρίδια ὡς ἐξ τετραγωνικῶν δακτύλων· ἡ δὲ στέγη καμνωτὴ, καὶ τὸ ἑδάφος ἐκ πλίνθιν.

Οἰκοδόμημα τόσον μικρὸν, καὶ τόσον ὀγκώδους κατασκευῆς, ἐξ ἀνάγκης ὁμοιάζει φυλακὴν· ἐνῷ δὲ τις στέκεται εἰς τὴν θύραν, ἡ περίξ σκηνὴ τοῦ αὐξάνει ἔτι μᾶλλον τὴν μελαγχολίαν, καὶ δὲν ἐμπορεῖ νὰ μὴ συλλογίζεται πόσον ὀδυνηρὸν θάναμα ἦτον εἰς τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους βλέποντας τὴν χιόνα βαθυνομένην ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ διαφύγῃσιν ἐλαττωμένην, ἕως οὗ ἡ δίοδος ἐφράχθη παντάπασιν, καὶ ἡ ἀπελπισία τοὺς ἐκυρίευσεν. Ἐκαυσαν δὲ οὐ μόνον τὴν ἐν τῷ δωματίῳ τράπεζαν, ἀλλὰ καὶ τὴν θύραν ἥτις ἐσκέπαζεν αὐτοὺς ἀπὸ τὰ στοιχεῖα, καὶ τὸ μέγα ξύλινον ἀνώφλιον, ἡ ἀφαίσεις τοῦ ὁποίου ἀφῆκε τὸν τοῖχον κρεμάμενον, καὶ κατὰ στιγμὴν θάνατον ἐπαπειλοῦντα. Τοῦτο φανερόν ὅτι ἔκαμαν μὲ μόνον τὰ μαχαίριά των, καὶ πρέπει νὰ ἦτον ἔργον πολλῶν ἡμερῶν.

Ἄλλο θλιβερὸν μαρτύριον τῆς ἀπελπισίας καὶ φρίκης τὴν ὁποίαν ἐδοκίμασαν ἦτον ἡ κατάστασις τῶν τοίχων. Εἰς ὅλα τὰ μέρη, ὅπου περιηγηταὶ συχνάζουσιν, εὐρήκα πάντοτε γεγραμμένα τὰ ὀνόματα καὶ τὴν ἱστορίαν τινῶν ἀπὸ τοῦς πρὸ ἐμοῦ αὐτὰ ἐπισκεφθέντας· ἀλλ' εἰς τὰς ἐπὶ τῶν Ἀνδῶν καλύβας ταύτας οὔτε ὄνομα οὔτε λέξιν εἶδον ἐπὶ τῶν τοίχων. Οἱ ἐν αὐταῖς ἀποθανόντες ἦσαν παραπολὺ προσηλωμένοι εἰς τὰ ἰδιῶν πάθη· τὸ φρικῶδες τῆς θύσεως αὐτῶν ἦτον ἀπερίγραπτον· ὅθεν οἱ τοῖχοι οὗτοι μένουσι μνημεῖα σιωπηλὰ παρελθούσης ἀθλιότητος.

Ο ΙΧΝΕΥΜΩΝ ΤΗΣ ΙΝΔΙΑΣ.

Ο ΙΧΝΕΥΜΩΝ τῆς Ἰνδίας εἶναι μικρὸν ζῶον, ἀλλὰ χρησιμώτατον διὰ τὴν ἄσπονδον αὐτοῦ ἔχθραν κατὰ τῶν ὄφρων, οἵτινες, ἂν δὲν ἐξωλοθρεύοντο ὑπ' αὐτοῦ, ἤθελον καθιστάνειν ἐπικίνδυνον πᾶν βῆμα τοῦ ὁδοιπόρου. Τὰ δείγματα τῆς θυμοσοφίας, ὅσα παρετήρησα εἰς τὸ ζωῖδιον τοῦτο, εἶναι τρυφὴ ἐκπληκτικὴ, καὶ παρέχουσιν ἐξαιρετὸν παράδειγμα τῆς καταλληλίας τῶν δυνάμεων ἐκάστου ζώου εἰς τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς σφαίρας θέσιν. Ὅταν ὁ ἰχνεύμων ἴδῃ ὄφιν, ἀκόμη καὶ τὸν μεγαλύτερον, ὁρμᾷ πάραυτα καὶ πιάνει αὐτὸν ἀπὸ τὸν λόρυγγα, φθάνει μόνον νὰ εὕρισκται εἰς ἀνοικτὸν μέρος, ὅπου νὰ ἐμπορῇ νὰ δράμῃ εἰς ἰδιαιτέρον τι χόρτον, τὸ ὁποῖον αὐτὸς ἐνστιγμιατικῶς γνωρίζει ὅτι εἶναι ἀντίδοτον εἰς τὸ δηλητήριον φάρμακον τῶν ὄφρων. Παρευρέθην εἰς πείραμα γινόμενον εἰς τὴν πόλιν τῆς Ταπροβάνης Κόλομβον, πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας τούτου. Ὁ ἰχνεύμων, ἐπιτήδης προμηθευθεὶς, εἶδε τὸν ὄφιν κατὰ πρῶτον εἰς κεκληρισμένον δωματίον. Ἐνταῦθα ὅμως δὲν ἔδειξε κάμμιαν κλίσιν νὰ προσβάλλῃ τὸν ἔχθρόν του, ἀλλ' ἔτρεχε περίξ τοῦ δωματίου, ζητῶν τρύπαν ἢ ἀνοιγμα δι' οὗ νὰ ἐκφύγῃ. Ἀποτυχὼν, ἐπέστρεψε ταχέως εἰς τὸν κύριόν του, καὶ ἐμβάς εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ, δὲν ἤθελε κατ' οὐδὲνα τρόπον νὰ ἐξέλθῃ πλέον. Φερθεὶς ὅμως ἔξω τοῦ οἴκου, καὶ τεθεὶς πλησίον τοῦ ὄφρος εἰς ἀνεωγμένον τόπον, ὤρμησε πάραυτα ἐναντίον του, καὶ ταχέως τὸν ἐθανάτωσεν. Ἐπειτα ἐγένεν αἰφνης ἄφαντος δι' ὀλίγα λεπτά, καὶ πάλιν ἐπέστρεφεν ἀφοῦ εὐρήκε τὸ χόρτον, καὶ ἔφαγεν ἀπ' αὐτό. Τὸ χρήσιμον τοῦτο ἐνστιγμα ὥσθι τὸ ζῶον νὰ προστρέχῃ εἰς τὸ βότανον ὅποτε καὶ ἂν ἤθελε συμπλακῇ μὲ ὄφιν, εἴτε φαρμακερὸν εἴτε ὄχι. Εἰς τὸ πείραμα τοῦτο μετεχειρίσθημεν ἕνα τοῦ ἀβλαβοῦς εἶδους, ἐπ' αὐτῷ τούτῳ προμηθευθέντα.

ΗΚΟΥΣΑ παρά τινος θεολόγου, ὅτι ὁ Θεὸς ἔχει δύο κατοικίας, τὴν μὲν εἰς τοὺς οὐρανοὺς, τὴν δὲ εἰς τὴν γῆν καὶ εὐγνώμονα ψυχὴν. Ἐσο ἡ τίμιος πλοῦσιος, ἡ εὐχαριστημένος πτωχός· ἀλλὰ πρὸ πάντων φρόντισε νὰ ᾖναι τὰ πλοῦτή σου δικαίως ἀποκτημένα· καθότι ἄλλῃως, οὐδὲν ἀξίζουσι.